

Eŭropa Bulteno

Novembro-decembro 2009, № 11-12 (88-89)

Nova muzikgrupo Druyd el Zagrebo gvidata de Dubravko Lapaine, diĝeriduisto, produktis tre ineterasan novjaran muzik-desegnan rakonton interalie ankaŭ en Esperanto kaj ni invitas vin ĝui ĝin en la festotaga etoso. www.druydband.com (klaku al Kosma Kristnasko en Esperanta versio).

ALVOKO AL SOLIDARA SUBTENO GRAVECO DE PROFESIA LABORO POR EEU

Karaj esperantistoj,

Unue, tre bona novaĵo: EEU fariĝis membro de platformo de eŭroponivelaj civitanaj organizoj pri multlingveco kiel oficiala platformo por tiu temo de EU. En ĝi enestas trideko da eŭroponivelaj organizoj tre gravaj kaj la sekretariaton transprenis Eŭropa Asocio de Kulturinstitutoj.

Temas pri grava agnosko al ni kiel serioza partnero kaj tiu interalie postulas nian kvalitan kunlaboron. Ĝi antaŭvidas du centrajn kunsidojn kaj kunlaboron en preparo de dokumentoj.

Simila agado estas nepra ankaŭ en ĉiam pli da lokoj kie lastatempe EEU engaĝiĝis kaj akiradas ĉiam pli da reputacio. Krome por povi partopreni en multaj aranĝoj ĝi nepre bezonas monon kaj eŭropan financadon. Necesas fakte la daŭra subteno far EU, tia kian EEU ricevis dum 2007 kaj 2008, sed por atingi tion, necesas kvalita kaj faka profesia laboro. Prezenti financan peton aŭ projekton en nunaj cirkonstancoj jam estas tiel komplika afero ke amatore ellaboritaj projektoj apenaŭ havas ŝancon.

Tial estas afero de travivo de EEU havi minimume unu profesionan personon en buroo kiu teknike realigados la planojn de la estraro kaj asembleo de EEU.

Ni ekhavis profesiulon ekde 2007 kaj en 2008 ni havis bonŝancon ricevinte subvencion por tio. Tamen en 2009 ni ne ricevis subvencion kaj ekestis grava problemo. Estas malserioze atendi ke iu kvalita kaj faka homo kun bonaj konoj de ĉio

bezonata kaj scio de Esperanto kaj pluraj aliaj lingvoj atendos por la posteno en EEU, se li/ŝi ne havos salajron dum unu jaro aŭ pli. Edukado kaj kapablo de tia persono postulas kelkajn jarojn. Se ni perdas lin/ŝin, ni restas sen seriozaj ebloj je longa tempo kaj ĉiuj niaj klopodoj kaj ĝisnunaj atingoj povas komplete neniĝi.

Feliĉe Maja Tišljar (kiu faris la laboron ekde oktobro 2007) interkonsentis kun ni pri minimuma salajro en 2009 je malnete 1100 eŭroj, do por 13300 por la tuta jaro, kion ni sukcesis realigi nur por ses unuaj monatoj parte el resto el antaŭaj jaroj, parte el la ĉi-jaraj enspezoj sed ni ne sukcesis solvi la problemon por la pliaj 6 monatoj. Tial ni alvokas al helpo de homoj kaj asocioj kiuj volas subteni

EEU estraro

la pluagadon de EEU kaj daŭrigon sur bone komencita kampo ekde 2007. Ĉi-jare EEU havas nur enspezojn de kotizoj de Landaj Asocioj, kio estas ĉirkaŭ 6000 eŭroj plus la donaco de Etsuo Myjoshi (1000). Nur por la salajro de nia administrantino mankas 6600 eŭroj plus minimumaj aliaj elspezoj (ĉirkaŭ 1400). Do, EEU urĝe petas helpon de ĉiuj eŭropaj esperantistoj por kovri tiun deficiton de proksimume 8000 eŭroj. Ni interkonsentis kun Hamburga E-Societo kunlaboron rilate organizon de grava eŭropa konferenco en 2011 en Hamburgo kaj por tiu celo partopreni en kostoj de tiuj salajroj per 2500 eŭroj por tiu ĉi jaro. Do restas manko de 5500. Ni tre esperas ke ni sukcesos renkonti tiom da solidaro kaj kompreno inter kleraj eŭropaj esperantistoj kiuj subtenas nian laboron kaj niajn atingojn.

Por la periodo 2010 - 2012 EU jam havis konkurson por organizoj eŭroponivelaj kaj ilia regula funkciado. Al ĝi ni jam sendis tre profesie preparitan laborplanon kaj kredas ke ĝi havos sukceson kaj ke ni ricevos denove subtenon, ĉi-foje por la funkciado kaj salajrado dum la sekvaj 3 jaroj. La rezultoj estos konataj en februaro 2010.

Ni menciui ke ĉiuj aliaj agadoj estas farataj senpage kiel la redaktado de la bulteno, partopreno en konferencoj, preparo kaj organizo de la kongreso ktp.

Anticipan dankon

Estraro de EEU

Seán Ó Riain, Prezidanto

Flory Witdoeck, Vice-Prezidanto, Kasisto

Zlatko Tisljar, Sekretario

Georgo Handzlik

Petro Balaž

Kontoj al kiuj vi povas kontribui per via helpo:

UEA-konto: eece-p

Banknumero de EEU en Brusela banko:

El Belgio: 380-0098148-55

El eksterlande: IBAN: BE31 3800 0981 4855

MALLONGA RAPORTO PRI LA LABOROJ PLENUMITAJ DE LA DIREKTORINO DE LA OFICEJO DE EEU DUM 2009

Ni aperigas ĉi tiun raporton por montri al la membraro kia giganta teknika laboro devas esti farata, se oni volas ke funkciu rilatoj inter EEU kaj EU-instancoj.

Preparado de projektoj, monpetoj kaj finraportoj al eŭropaj instancoj:

1. Regula kontrolado de eŭropaj subvenciprogramoj kaj iliaj aktulaj alvokoj kaj studado de kondiĉoj de la alvokoj (ĉefe en la angla kaj germana lingvoj)
2. Finraporto pri la laboro de EEU dum 2008 ;30-paĝa detala raporto pri agadoj de EEU, financa finkalkulo laŭ la sistemo de EACEA kun detaloj pri ĉiuj en- kaj elspezoj, kunsendaĵoj pri ĉiuj agadoj de EEU/en la germana.

3. Monpeto por projekto « Eŭropaj valoroj kaj simboloj » por 2009-2010; 15-paĝa projektpriskribo, buĝeto kaj havigo de pluraj bezonataj kunsendaĵoj /en la germana
4. Monpeto por financado de la laboro de EEU por 2010-2012; 35-paĝa laborplano, preciza buĝeto kun aldonaj klarigoj de kalkuloj, raporto pri agado dum 2008 kaj havigo de pluraj bezonataj kunsendaĵoj en la germana
5. Monpeto por projekto « Reciproka instruado-lernado de neregistaraj organizoj por eŭropa civitaneco » por 2010-2011; 100-paĝa formularo kun projektpriskribo, preciza projektbuĝeto kaj havigo de pluraj bezonataj kunsendaĵoj en la germana
6. Monpeto por projekto « Romaoj – ambasadoroj de eŭropaj valoroj » por 2010-2011; 40-paĝa projektpriskribo, preciza projektbuĝeto kaj havigo de pluraj bezonataj kunsendaĵoj en la germana
7. Preparoj por novaj planataj projektoj kaj monpetoj por ili:
 - a) Projekto « Kia estus Eŭropo se EU ne ekzistus » por 2010-2011
 - b) Scienca esploro pri eŭropa identeco kunlabore kun la universitato en Maribor kaj aliaj partneroj por 2011-2013 (pli ol 250-paĝa dokumentaro en la angla)

Kunlaboro kun eŭroponivelaj neregistaraj organizoj :

1. Partopreno en kvar 1-2 tagaj kunsidoj de reprezentantoj de neregistaraj eŭropaj organizoj kadre de la programo «Eŭropo por civitanoj» de la eŭropa komisiono okazintaj en la angla kaj franca lingvoj en Bruselo
2. Kunlaboro en laborgrupo pri financado kadre de programo «Eŭropo por civitanoj» de la eŭropa komisiono en la angla,
Preparoj de komuna papero de neregistaraj organizoj kun ŝanĝproponoj por la financa regularo de EU el la vidpunkto de subvenciricevantoj en la germana,
Partopreno en tri tuttagaj kunsidoj de laborgrupo kaj reprezentantoj DG EAC kaj DG BUDG de la eŭropa komisiono en Bruselo.
3. Kunlaboro en platformo por promocii multlingvismon en EU
Laboro kadre de unuopaj laborgrupoj por prepari paperon kun rekomendoj al la eŭropa komisiono
Partopreno en du tuttagaj preparokunsidoj de la tuta platformo (angla kaj franca) en Bruselo

Kontaktoj kun eŭropaj parlamentanoj kaj informado pri Esperanto:

Letero al ĉiuj parlamentanoj, septembro 2009:

Preparoj, organizado de la tradukoj al naciaj lingvoj, disdonado en la parlamentejo en Bruselo.

Partopreno en konferencoj kaj diskutrondoj de aliaj eŭropaj organizoj kaj de eŭropaj instancoj pri temoj gravaj por EEU (lingvaj demandoj, eŭropa identeco, eŭropaj civitaneco, eŭropaj civitanaj organizoj ktp.) Okazis nur 3 pro la ĉi-jara manko de mono por pagi vojaĝ- kaj restadkostojn dum la konferencoj.

Administrataj laboroj, partopreno en pluraj estrarkunsidoj, asemblekunsido, unuopaj renkontiĝoj kun estraranoj (averaĝe unu vojaĝo monate dum 2009 ĉefe al Bruselo), tri renkontiĝoj kun projektpartneroj dum projektpreparoj, deko da kontaktoj kun eŭropaj instancoj pri monpetoj, kontraktoj kaj raportoj, diskutoj kuna estraro de Hamburga E-societo, ellaboro de kontrakto pri la konferenco en 2011.

Maja Tišljar

EEU KAJ HAMBURGA ESPERANTO-SOCIETO KUNE ORGANIZOS GRAVAN EŬROPAN KONFERENCON

Dum la EEU-kongreso en Herzberg ĉi-jare en junio kunsidis la estraroj de EEU kaj Hamburga E-Societo pridiskutinte la ideon kune organizi gravan eŭropan konferencon en Hamburgo en la jaro 2011 (eŭroptage en majo). La temo de la konferenco estus »Kia estus nun Eŭropo, se EU neniam estus fondita?«. La plano antaŭvidas inviti al la konferenco gravajn iamajn politikistojn, kiuj ankoraŭ vivas kaj kiuj kunkonstruis la nunan Eŭropon, ekonomikistojn, historiistojn kaj ĵurnalistojn. Ĝi ne

enhavus priesperantajn temojn, sed Esperanto estus unu el kelkaj laborlingvoj de la konferenco.

Por sukcesi pri tia entrepreno, necesas relative multa mono. Tial oni interkonsentis ke la HES kaj EEU investos por komenca organizado 10.000 eŭrojn: 5000 HES kaj 5000 EEU. La sumo kovros la bazajn kostojn de parto de salajro de oficisto kiu komencos necesajn kontaktojn kaj ellaboros necesajn monpetojn kaj projektojn en la tempo inter oktobro 2009 kaj julio 2010 kaj kostojn de necesaj vojaĝoj kaj komunikadoj. En novembro ankaŭ la kontrakto inter la partneroj estis akceptita kaj subskribita. Unua projekto kiu enhavas la planon organizi la konferencon jam estis senditaj al fondaĵo de EU pri aktiva civitaneco. La konkretajn agojn entreprenas la direktorino de la buroo de EEU Maja Tišljär kaj la estraro de EEU en daŭra kunlaboro kun HES-estraro.

En februaro estos transdonota plia projektpeto kaj inter januaro kaj junio okazos kontaktoj kun instancoj de la urbo Hamburg kaj Germanio.

Ĉar en 2009 EEU ne estas financata de Eŭropaj fondaĵoj, sed nur el la kotizoj de la Landaj Asocioj, EEU havas gravan rimedmankon. Tial ni apudmetas la ALVOKON por potencialaj helpantoj. Se vi opinias ke indas subteni EEU, ni petas, helpu nun. Kelkajn monatojn pli poste estos tro malfrue. Se ni ne havos sufiĉan subtenon ĝis aprilo, ni devos maldungi la oficiston kaj verŝajne ĉesigi efektiviĝi ĉiujn agadojn krom la servoj al la Landaj Asocioj.

Zlatko Tišljär

BALTAJ ESPERANTO-TAGOJ 2010

Litova Esperanto-Asocio invitas vin partopreni vicajn ĉiujarajn internaciajn somerajn tradiciajn la 46-ajn Baltiajn Esperanto-Tagojn (BET- 46).

CELOJ kaj TASKOJ: studi problemojn de Esperanto-movado, elstarigi nuntempajn ĉefajn taskojn de Esperanto-agado, interŝanĝi sperton pri esperantista laboro, perfektigi en Esperanto, enhavoriĉe pasigi la tempon. BET okazas ekde 1959 ĉiujare laŭvice en Litovio, Estonio, Litovio. BET- 46 estas dediĉata al 35-jariĝo de litova urbo VISAGINAS.

LOKO: BET-46 okazos en orientlitovia urbo VISAGINAS , kiu situas 150 kilometrojn for de litovia ĉefurbo Vilnius proksime de landlimo kun Belorusio. En la urbo loĝas 30000 loĝantoj de pli ol 40 naciecoj, do, ĝi estas multnacia urbo. Ĝi okupas 896 hektarojn de areo, el kiuj preskaŭ duono estas belega pinarbaro. La urbo estas fondita en 1975 kaj estas la plej juna urbo de Litovio. La urbo situas sur bordo de lago VISAGINAS nur 6 kilometrojn for de Ignalina nuklea elektrocentralo, kiu ĉesos funkcii fine de 2009. La urbon de ĉiuj flankoj ĉirkaŭas belegaj regionaj kaj naciaj naturparkoj de Litovio. En la teritorio de urbo Visaginas kaj proksime estas 13 lagoj kaj lagetoj kaj ĉirkaŭe je 10 kilometroj de la urbo estas 110 lagoj kaj lagetoj de diversa grandeco. Tiu-ĉi regiono pro arbaroj kaj montetoj estas nomata Litovia Svislando kaj pro abundaj lagoj Litovia Finnlando. Blazono de urbo VISAGINAS estas arĝenta gruo sur blua fono. Tra VISAGINAS iras unu el la plej gravaj internaciaj fervojlinioj de Litovio (Sankt-Peterburg – Daugavpils – Vilnius – Varsovio - Berlino). BET-46 funkcios en moderne kaj bonege ekipita Profesia studcentro pri teknologioj kaj entreprenado de VISAGINAS (str. Festivalo 7) , kie estas luksaj kondiĉoj por laboro de BET-46. Partoprenantoj de BET-46 libere povos uzi ĉiujn ejojn kaj servojn de la Studcentro (salonoj, prelegejoj, la plej modernaj teknikaĵoj, muzikiloj, multaj komputiloj kun libera reta aliro, videoekipaĵoj por internaciaj forestaj konferencoj k.s.). VISAGINAS estas facile atingebla trajne, buse kaj aŭtomobile. BET-46 ĝuos ĉiuspecan helpon kaj kunlaboron de urba gvidantaro.

TEMPO: BET-46 funkcios de la 26-a de junio – ĝis la 4-a de julio 2010.

PARTOPRENO: ni invitas ĉiujn esperantistojn. Speciale ni dezirus vidi esperantistojn el la landoj ĉirkaŭ Balta maro, sed ankaŭ de ĉiuj aliaj najbaraj kaj pli foraj landoj. La kvanto de partoprenantoj ne estas limigita.

ANTAŬ KAJ POST BET-46 estas ebleco aktive ripozi en proksimeco de VISAGINAS kie funkcias vilaĝaj altkvalitaj turismejoj kaj ripozejoj. Interesiĝantoj pri tio bonvolu aparte peti informojn ĉe la Organiza komitato.

ALIĜO: por aliĝi necesas pleniĝi aliĝilon kaj sendi ĝin al Litova Esperanto-Asocio: p.k. 167, LT-44287 Kaunas, Litovio. Eblas aliĝi telefakse +370-37-228616 aŭ rete al litova.ea@mail.lt Aliĝiloj riceveblas ĉe LEA.

Povilas Jegorovas

Blazono de Visaginas

NOVA VERSIO DE TRADUKILO

Ekfunkciis nova oficiala versio de la Apertium-bazita hispana tradukilo (www.apertium.org aŭ traduku.net). Ĝi signife plibonigas la ĝisnunan version, kreitan antaŭ jaro kaj duono de fakgrupo de la universitato Pompeu Fabra de Barcelono, sed evidente multego da laboro mankas por havi plene fidindan tradukilon. Mi aparte malkontentas pri la tre malbona pritrakto de pronomaj verboj ("hacer" / "hacerse") kaj de t.n. "pasiva refleja". Sed, kompreneble, estas multe pli: ĝi ankoraŭ foras de tio, kion povas fari iom kompetenta homa tradukisto.

Aŭtomata tradukado estas tre malsama al homa tradukado: la komputilo nenion komprenas el tio, kion ĝi tradukas. Pro tio aparte malfacilas scii, ĉu ekz. "curioso" signifas "scivolema" aŭ "kurioza". El gramatika vidpunkto, la distingo de la hispana "que" inter "ke", "ol", "kiu(j)(n)", "kio(n)" k.a. estas vera kapdoloro. Sed plej malfacilas aldoni elementojn mankantajn en la fontolingvo: ekz. la akuzativon kaj (terure!) la personan pronomon de la subjekto (Ĉu "comió" estas "li manĝis", "ŝi manĝis" aŭ "ĝi manĝis"? Kaj ĉu vere la subjekto ne aperas iom pli antaŭe aŭ malantaŭe ol tie, kie ni serĉas ĝin, kaj sekve oni ne devas aldoni la pronomon?). Tiajn problemojn ne (tiagrade) spertas homaj tradukistoj, pro tio foje la renkontitaj eraroj estas iom bizaraj por nefakulo.

Ĉiuokaze, mi kredas, ke la aŭtomata tradukilo fariĝas pli kaj pli uzinda helpilo:

por ne sciantoj de la hispana, por kompreni tekston en ĝi

por tradukemuloj, por havi polurendan malneton de tradukota teksto (certe ne beletra!).

Por tiu ĉi dua celo la esperantistoj ĉirkaŭ la Apertium-projekto (pli precize: Maksim) evoluigis ilon por vikipediistoj, kiu tradukas plenan artikolon de Vikipedio. Ĝi estas tre utila por havi krudan version de tute nova artikolo.

Vi povas uzi ĝin ĉe <http://ftp2.image2work.dk:8080/vikitrado/parametroj.jsp?de=es&al=eo> Kompreneble eblas uzi ĉi tiun ilon ankaŭ por la du aliaj ĝisnunaj Apertium-tradukiloj al esperanto, t.e. el la angla kaj el la kataluna.

Se vi emas kunlabori en la projekto raportante pri plibonigindaĵoj, ne hezitu uzi la vikipaĝon de la Apertium-projekto:

http://wiki.apertium.org/wiki/Spaŝ_and_Esperanto/Renkontitaj_eraroj.

La celo de la paĝo, kiel ĝi mem klarigas, estas informi la evoluigantojn pri korektindaĵoj. Ĝuste tion plej bone povas fari uzantoj de Apertium per realaj tekstoj, t.e. homoj uzantaj Apertium kaj kiuj korektas la krude produktitajn tekstojn. Eblas ankaŭ kunlabori per redaktado de la Apertium-vortaroj, aldonante tradukojn. Por tio oni ne bezonas komputikajn sciojn, sed necesas instali la Apertium-programon en linuksa maŝino kaj lerni kelkajn treege bazajn aferojn pri la funkciado de Apertium.

Entute, temas pri rimedo. Eblas ĝin evoluigi aŭ ne: tio dependas de la intereso de la uzantoj. Ju pli da uzantoj, ju pli da erar-raportantoj kaj ju pli da evoluigantoj, des pli rapide la rimedo prosperos.

Ne hezitu starigi demandojn.

Hektor Alos i Font

PRIPENSOJ PRI LA PROJEKTO DE EŬROPA KONSTITUCIO

En la romano "Malbonaj spiritoj" Fjodor Dostojevski diras, ke dioj malsamas laŭ landoj. La dio de Ruslando ne estas la dio de Francio. Konsekvence, la dio de la angloj ne similas la diojn de la eŭropa kontinento. La dio de la judoj ne estas la dio de la kristanoj. La dio de la katolikoj estas alia ol tiu de la protestantoj.

La dioj estas postulemaj. Ĉiu volas esti adorata en sia maniero. Unu volas havi kiom eble plej da oro kaj ikonoj en la preĝejoj; la alia preferas adoron en sobraj temploj. Iuj dioj ŝatas stimulan muzikon; aliaj preferas gregorian kantadon.

Tiel dum jarcentoj la dioj dividis Eŭropon, elvokante ĉenreakciojn de persekutoj kaj longdaŭraj militoj. Protestantoj rompis katolikajn ikonojn kaj pendigis pastrojn. Katolikoj masakris protestantojn kaj ekstermis hebreojn.

Forte staris muroj religiaj / inter la popoloj dividitaj.

La dio de la katolikoj postulis, ke la protestantoj lin adoru; la dio de la protestantoj anatemis la idolkulton de la katolikoj. Ĉu unu el tiuj dioj estis la mova forto de la eŭropa unuiĝo? La papo opinias, ke jes. Kun bedaŭro li ne trovis sian dion en la deklaro, eldonita por festi la 50-jaran ekziston de EU. La papo timas krizon de identeco, se ni forgesas la kristanajn radikojn.

Eŭropo forgesas nenion. Eŭropo ne mencias dion, ĉar ĉiuj tiuj diversaj dioj tenis Eŭropon dividita. Mencio pri kristana dio krome kaŭzus konflikton kun la turkoj, kiuj havas tute alian dion. Mi mem ĝojas pro tio, ke almenaŭ unu granda komunumo malakceptas unu religion kiel gvidilon kaj savilon por ĉiuj. La eŭropa projekto havas riĉajn ŝancojn, ĉar ĉiuj dioj rajtas partopreni. Kondiĉe ke neniu superregu.

Por unuiĝi Eŭropon minimume necesas sekularigi leĝojn kaj publikajn instancojn. Eventuala eŭropa konstitucio devas esti kaj valida kaj akceptebla por ĉiuj eŭropanoj sendiference. En Eŭropo loĝas kiel legitimaj ŝtatoj ankaŭ islamanoj, hebreoj, humanistoj, budhistoj, hinduistoj, bahaanoj kaj aliaj. La konstitucio do ne portu ekskluzive kristanan stampon. Laŭ la papo Eŭropo tamen portas judan/kristanan markon. Kristanismo kaj hebreismo havas komunan originon. Krom tio, la hebrea praktikado de la kredo grave diferencas de la kristana. La kristana kontribuo al la eŭropa kulturo estas impona. La plej grandaj kaj influaj majstroj de muziko kaj vidaj belartoj estis inspiritaj de kristanismo. Bibliotradukoj influis lingvojn. La eŭropa kulturo tamen ne estas kristana monopolo. Influoj venis de ĉiuj flankoj. Al la sendogmigo de kristana fundamentismo kaj la mildigo de kristana maltolero kontribuis precipe ateismaj filozofoj, pensuloj, sciencistoj. La klerismo forigis senhorizontecon kaj kreis novajn perspektivojn.

EU normigis la rajtojn de la homoj, de la infanoj, de la lingvoj. Estus bone, se ĝi normigus ankaŭ la rajtojn de la bestoj aŭ de la naturo.

La eŭropaj ŝtatoj akceptis la Deklaracion pri Rajtoj. Cetere la naciaj konstitucioj kaj kodoj malsamas. La nederlanda, belga kaj hispana kodoj aprobas la oficialigon de geja kaj lesba kunvivado. Aliaj ŝtatoj ĝin malpermesas, precipe sub premo de la katolika eklezio. Plu regas granda diferenco de opinioj. Kvankam ĉiuj homoj estas serĉantaj la veron, multaj pretendas esti trovintaj la veron, la absolutan veron. La absolutismo enfermas la homojn en diversaj religioj kaj ideologioj. Tiel apartigite la homoj formas unu socion. Por ke la socio donu egalan lokon al ĉiuj ĝi devas esti malfermita al ĉiuj. Ĝi devas esti demokrata, kun socia helpo al malfortaj.

La nuntempaj malfermitaj socioj kontentige funkcias, kvankam ili ĉiutage estas subfosataj de totalismaj ideoj. Mi ne pensas pri la politika islamo, sed ĝenerale pri religia pensado, kiu

malestimas ĉiujn nereligiajn alternativojn. La valoro de la demokratio kreskas malgraŭ Putin, Mugabe, Ahmadinejad, malgraŭ dogmuloj, mistikuloj, skeptikuloj. Mi ne kredas, ke ĉiuj kulturoj kaj religioj estas bonaj kaj same pravaj pri sia supereco. La malfermita socio devas batali kontraŭ rasismo, diskriminacio, (nov)faŝismo per la armiloj de la racio. Multaj atakas la demokration kaj ne ĉiuj estas same danĝeraj. Mi tamen mezuras ilin per la sama mezurilo: ili ĉiuj apelacias al la “malprudento”. Doktrinoj, utopioj, naturaj fortoj, ĉielaj estuloj kaj abstraktaĵoj kiaj “la animo de la popolo”, “la voĉo de la sango” – ili ĉiuj prosperas pro manko de racio.

La racio malbonigas la ludon. La racio konstante montras la nudajn faktojn, konstante elmetas malfacilajn demandojn, konstante kritikis. Mi ne defendas la solregadon de la racio. Homoj bezonas, vere bezonas, revojn, fantaziojn, fabelojn. Mi defendas la kritikan raciismon, kiu kritikis ankaŭ sin mem. Mi konscias, ke la racio ne solvas ĉion. Argumentoj ne ĉiam konvinkas, sed argumentado estas la sola rimedo por lerni, ne por vidi klare, sed por vidi pli klare ol antaŭe.

Konfesiaj politikistoj, kontraŭklerismaj filozofoj kaj blindaj fundamentistoj rezonas, ke scienco kaj materiismo ne estas ĉio. “La homo eniras la vivon por io pli alta. Nur en la religio li trovas la sencon de la vivo, nur dio plenumas lian sopiron al moralo. Malbonon alportas la nekredantoj, kiuj ne konas pli altan celon ol la individuon”. Belaj frazoj, sed sensecaj. La kontraŭo estas same vera aŭ same nevera.

Ŝajnas al mi, ke atingi libere evoluintan, mepensantan personecon estas ambicia celo. Tia individuo povas trovi sencon kaj belecon en la religio, sed same bone ekster la religio. La pretendo de la religio pri la konscio de bono kaj malbono estas miopa. Ĉu arto kaj kulturo, scienco kaj filozofio, la propra konscienco kaj la vivo mem ne donas sufiĉe da ingrediencoj por morala konscio? Religio certe povas stimuli moralecon, sed ĝi ne havas monopolon super la moralo.

Kulturoj kaj religioj ne estas same bonaj, sed same serĉantaj, same vagantaj. Esti kulturita ne signifas respekti la veropretendon de la alia, sed rekoni ke ĉiuj povas malpravi. Esti kulturita signifas akcepti la kolorriĉan necertecon.

Eŭropo apartenas al ĉiuj. Sur la kovrilo de la eŭropa konstitucio troviĝu nek kruco, nek davida stelo, nek serpo kaj martelo. Nu, la civitanoj volas havi nenion komunan kun EU, kiun ili rigardas je la servo de la kapitalismo. Ĝi estas ankaŭ projekto de kontinenta integriĝo, kiu bremsas naciismon – laŭ Lanti la plej granda malsano – kaj kiu ebligas malfermi vojon al transnacia civitismo. Iuj memorigas pri Karlo Marks. La justosento de Marks estis granda. Katenis lin la potenco de la ekonomio. La politikon li ne fidis. Laŭ Marks eĉ demokrata ŝtato estas diktaturo de la reganta klaso super la laboranta. Pro lia politika defetismo – kiun oni ne povas riproĉi al liaj agemaj adeptoj – li pretervidis la eblecon modernigi, sendentigi la kapitalisman ekonomion. Lia ideologia klasbatalo fine kondukis al fermita, unupartia ŝtato – al diktaturo.

Granda tamen estas la socialista influo al la eŭropa kulturo. La socialista devizo ne estis “Donu al la popolo panon kaj ludojn”, sed scion, klarecon, kulturon kaj memkonscion. La socialismo levis la eŭropan En mizer’ dronanta sklavar’ malsata de la ter’ al bonstato kaj konsiderinde alta ŝtupo de civilizo kaj kulturo.

Dume la katolika eklezio malpermesis legi nekatolikajn librojn. En 496 papo Gelasius aperigis liston de malpermesitaj verkaĵoj. En 1559 papo Paŭlo V preskribis la oficialan Index Librorum Prohibitorum (indekso de libroj malpermesitaj).

Dum kvar jarcentoj miloj da libroj estis malpermesitaj, i.a. de filozofoj kaj scienculoj, kiaj Erasmo, Spinozo, Kartezio, Rousseau, Voltero, Kantio, Darvino kaj de verkistoj kaj poetoj kiaj Heinrich Heine, Daniel Defoe, Honoré de Balzac, Simone de Beauvoir, Jean-Paul Sartre, Alberto Moravia.

La indekso de 1948 montras 4.000 titolojn. Nuntempe la eklezio ne plu malpermesas, sed malrekomendas ekzemple Harry Potter kaj "Da Vinci Code"...

Eŭropo bezonas sekularan konstitucion, kiu certigu la liberecon de opinio, de preso kaj parolo kaj kiu malebligu diskriminaciojn, ekzemple pri gejoj, fare de religioj. Konstitucio kiu apartigas la gvidadon de Eŭropo disde religioj.

Leen Deij (2007)

INTERESA FOTO POR PRIPENSI

Germain Pirlot

GUGLO FESTIS LA ZAMENHOFTAGON

La 15-an de decembro 2009 la plej granda informejo de la mondo Guglo decidis reklami Esperanton kaj en sia ĉefpaĝo kiu ofte aperas en diversaj formoj anstataŭis la literon L per esperantista flago. Kiam oni tuŝis la flagon muse aperis informo nacilingve ke hodiaŭ estas 150 jaroj de la naskiĝo de Zamenhof kaj se oni klakis aperis

wikipedia kontaktlinio pri Zamenhof en la angla kaj nacia lingvo. Tio funkciis la tutan tagon en pli ol 40 naciaj guglopaĝaroj inter kiuj multegaj plej grandaj kiel la ĉina, japana, korea, franca, angla, germana, pola, hispana... sed en multaj ankaŭ ne. Kia mistero? Ŝajnas al mi ke mi malkovris la kaŭzon: Ne aperis la flageto en nacilingvaj paĝaroj kie la koncerna lingvo jam aperis en iu alia lando. Ekz. Rumanio unue aperigis en siaj ambaŭ lingvoj kaj en la rumana kaj en la hungara kaj tiu hungara blokis poste la hungaran en Hungario. En Serba Respubliko unue oni aperigis en serbkroata lingvo kio blokis poste la aperon en Kroatio, Serbio, Bosnio. En Nederlando aperis unue la nederlanda lingvo kaj tio blokis Belgion, en la sveda unue aperis la sveda kaj tio blokis ankaŭ Finnlandon kiu krom la finna havas ankaŭ la svedan inter siaj lingvoj, simile Svisio, Portugalio (pro tio ke la portugala unue aperis en iu alia lando kiu havas la portugalan kiel unu el guglo-lingvoj...

Tiu ĉi ago de Guglo estas la plej granda reklamo pri Esperanto iam ajn en la historio ĉar ja ĉiutage guglon rigardas centmilionoj da homoj kaj mi kredas ke multaj scivolis kion prezentas tiu flago kaj tuŝis ĝin aŭ klakis je ĝi. Sekve milionoj da homoj eksciis pri Esperanta aŭ ekscios iom pli. Kion ni nun faru?

Mi proponas la jenon:

- a) Ĉiuj landaj E-asocioj, sed ankaŭ individuoj informu pere de siaj ebloj diversajn nacilingvajn elektronikajn retojn pri la kontaktlinioj kie eblas lerni E-on (ĉiuj kiuj partoprenas en diversaj listoj kaj blogoj informu ekzemple pri www.lernu.net)
- b) Landaj asocioj informu politikajn gravulojn pri la faro de guglo kaj proponu al ili konvinkiĝi pri la viglo de Esperanto uzante Guglon serĉante la vorton Esperanto kaj la eo.wikipedia.org.

Zlatko Tišljar

PRELEGO EN LIVERPOOL

La 19-an de novembro 2009 jaro, en Universitato de Liverpool okazis priesperanta prelego de profesoro Wim Jansen el la Universitato de Amsterdam. Fotojn pri tio vidu en http://groups.google.com/group/estonio/browse_thread/thread/280ce70d3df1ca9a

Peeter Aitai

NOVA ŜANCO EN LISBONA TRAKTATO

Mi estas universitata studento kaj esperantisto.

Mi skribas al vi por atentigi pri grava leĝdona agado. Danke al la freŝa Lisbona traktato (artikolo 11 TUE), de 2011 oni povos inviti la Eŭropan Komisionon prezenti proponon pri certa materio.

Oni bezonas unu milionon da subskriboj de rimarkinda nombro de eŭropaj landoj, tial oni devas organizi tre anticipe agadon kunlaboran inter ĉiuj asocioj esperantistaj de Eŭropo. Plue, necesas ke la invito solvas problemon pri kiu la iniciantoj pensas ke oni bezonas akton juran de la Unio por la apliko de la traktato. Rilate tion, mi pensas ke la artikolo 3 TUE povas esti bona bazo jura, en la parto kie oni stimulas la principon de libera cirkulado de homoj, la malpermeson de diskriminacioj kaj la necesan protekton de la riĉeco lingva en Eŭropo. Sed ankaŭ la artikolo 119 TFUE (eks-artiklo 4 TCE), en la parto kie oni stimulas la liberan konkurencon estas bona jura bazo por nia iniciato.

La lisbona traktato certe jam estas aplikebla, sed rilate la eblecon de leĝpropono popola ni devos atendi almenaŭ unu jaron. Fakte, la traktato nur provizas la liniojn maldetalajn de tiu ĉi instrumento. Unue, ni devus dum januaro 2010 prezenti niajn opiniojn pri la afero. Dum la 2010a jaro la Komisiono analizos tiujn opiniojn kaj ellaboros regularon pri ĉi tiu sistemo. Tial, oni prognozas ke tiu instrumento estos uzebla nur de 2011. Mi pensas ke tio ĉi estas bona okazo por proponi la uzon de Esperanto kiel lingvo komuna de Eŭropunio, kaj konigi nian ideojn al Eŭropa kaj monda publiko.

Fine, se ni malsukcesos, ni povos tamen prezenti nian projekton al la Komisiono, espereble apogita de kelkaj gravaj universitatoj aŭ institucioj. Mi pensas, ke precipe, ni devus krei egan debaton publikan en Eŭropo pri la afero. Ni devus igi Esperanton ne nur kultura afero sed ankaŭ politika kaj ekonomia, tiel kiel okazis pri la klimataj ŝanĝoj.

Lorenzo Simonetti

ASOCIO DE VERDULOJ ESPERANTISTAJ DAŬRE AKTIVAS

AVE (Asocio de Verduloj Esperantistaj) restas en kontakto kun Verdaj Partioj en Eŭropo. Nia membro en Ĉilio J.A. Vergara tradukis por la usonaj partoprenantoj okaze de kongreso de la Federacio de la Amerikaj Verduloj. Ni tradukis la libron de la Verda Frakcio pri la pasinta periodo en la EP (Greens' Book) en Esperanton - trovebla en nia retejo; sed ili ankoraŭ ne metis la ligan al la versio en Esperanto.

AVE-anoj intencas partopreni la renkontiĝon de subtenantoj de la Eŭropa Verda Partio, Herleen-Grupo, kiu okazos en januaro en Lille. Se denove estos dato por la interfrakcia Geremek-Grupo en la EP ni volonte instigos "niajn" EP-anojn partopreni. Kompreneble ni bonvenigas la traktaton de Lisbono kaj ke nun Eŭropo povos agi pli kohere.

Kiel ĉiam, ni ĉerpis diversajn informojn pri ekologio-ekonomio, homaj kaj bestaj rajtoj, konflikt-reduktado kaj dissendis al niaj retuloj. Kune kun aliaj dokumentoj tio troviĝas je AVENO en nia retejo: <http://www.verduloj.org>

Manfred Westermayer

PRI LA ANGLA EN BELGIO

Precize la sama afero, kiel priskribis mia hungara amiko Ludoviko Molnar rilate Hungarion, okazas en Flandrujo. Oni dirus, ke la flandra (nederlanda parolata en Belgio) ne plu ekzistas en la muziko. La kulturo estas reduktata al nur unu: la anglalingva. Kvazaŭ ĉiuj nomoj de butikoj kaj komercaj produktoj estas en la angla. Pli kaj pli da vortoj enstrudiĝas en nian ĉiutagan lingvon, en reklamoj, en gazetoj, kaj en la oficialaj radio- kaj televidostacioj.

Niaj posteŭloj ne plu estas "kinderen" (infanoj) sed "kids". Intervjuoj kun anglalingvanoj estas oftaj kaj ĉiam malpli tradukataj.

Kvazaŭ ĉiuj filmoj en televido estas anglalingvaj (en la flandra televido ili estas subtekstitaj). Nur treege escepte ni povas spekti filmon en lingvo alia ol la angla. Reklamoj en nia flandra televido senhonte alparolas nin en la angla. Entreprenoj, kiuj kredas sin internaciaj, deklaras la anglan kiel sian "oficialan entreprenan lingvon" kaj devigas siajn dungitojn uzi tiun

lingvon eĉ inter si... kontraŭleĝe, sed ne ĉiu dungito kuraĝas ekprocesi kontraŭ sia laboronanto!

Niaj identigaj kartoj montras NUR en sia titolo la 3 oficialajn belgajn lingvojn: la nederlanda, la franca kaj la germana, sed ankaŭ la anglan. Sed la respekto por la lingvoj de niaj alilingvaj samlandanoj ekzistas nur en la titolo "BELGIE BELGIQUE BELGIEN BELGIUM"

Plue sur la karto estas nur la denaska lingvo (ĉe mi la nederlanda) kaj... la angla.

Ekzemple: naam / name:

Tiuj identigaj kartoj jam antaŭ pli ol 20 jaroj estas kondamnitaj de la Ŝtata Konsilio (la plej alta jura instanco) pro kontraŭleĝeco. La tiamaj ministroj decidis ne tuj anstataŭigi la ĵus eldonitaj dokumentoj, ĉar la kostoj estintus tro altaj. Ili promesis, ke ĉe nova eldono (ne temas pri donaco: ni devas pagi ĝin kaj ĝi estas multekosta!) ili enordigus la aferon. Intertempe ni jam devis aĉeti du novajn kartojn (la lasta enhavas elektronikan cirkvitron!) same kontraŭleĝaj pro la uzo de la angla. Ordinaraĵoj ne konscias tiajn aferojn. Iu komparas tiun fenomenon al rano, kiu estas en pota da akvo, kiun oni iom post iom varmigas... La rano sentas nenion, ĝis... tro malfruas.

Mi foje demandas al iu, kiom da lingvoj estas sur lia identiga karto. Preskaŭ neniu scias. Post kelkdekoj da jaroj la popolo eble komprenos (kie restis la ranoj?), ekkonscios kaj tio tiam povas iĝi danĝera por la pluekzisto de EU aŭ eĉ por la paco en EU. En nia landeto kun ties trilingvaj komunumoj ni havas sperton pri lingvaj problemoj, kiuj tre regule lamigas la tutan landon.

Leo de Cooman

Oficiala organo de Eŭropa Esperanto-Unio.

Finredaktita: la 25-an de decembro 2009.

Redaktorino: Vesna Obradović.

En la numero kunlaboris: Zlatko Tišljarić, Maja Tišljarić, Leen Deij, Hektor Alos i Font, Germain Pirlot, Manfred Westermayer, Peeter Aitai, Povilas Jegorovas, Leo de Cooman, Lorenzo Simonetti kaj

Vesna Obradović

Kontakto: vesna.obradovic@gmail.com

Retpaĝo: <http://www.lingvo.org>, www.europano.org

